

"לייהודים היתה אורה" אמר רבי יהודה:
אורה - זו תורה.
וכך הוא אומר:
"כי נר מצוה ותורה אור" [מגילה ט"ז]

לזכרה של: אורה מושקוביץ ע"ה
משוואות-יצחק

דף עיר

במפרשים

ויל' ע"י מ.מושקוביץ * משואות- יצחק 79858 ד.ב.שדה-גת * טל': 08-8616173 * פקס: 08-8616174

פרשת מסע, שנה תשע"א

א. אור החיים

פרק לג פסוק א) **אור החיים** וגו'. ר'יל (כיד פ"ה) אקרו כל מקומות שנאמר אלה פסל הקורדים, וכמה שלפנינו לא ראיו שקרמו במאמר מציאות זולת לומר שנתקון הכתוב לפסלים. ונראה כי נתICON לפסל כל מציאות זולת שישם בעולם הגם שלא חזרו, אלא שרואני שלא קין המציאות לשכח ולזאי שלא קין בעולם כי רכם קין ליסורים של עון המרגלים, גם קורדים קין דרך רחזה לבל יתנו ראש נשובו רכתיב (שמות י"ג. י"ז) ולא נחים אליהם לארץ פלשתים, אך למדת שלא היה לרצון לפנור שבכון למוועדי רגלי, גם אמרו ר'יל מלוקות (יחור רעיא) וזה לשונם וכל נתיבותיהם שלולים בקש הדרושים ברוך הוא לאן כתורה ישראל (כשיצאו ממצרים וקיי חולקין אלו אם אלו יונכו מה בתי וישוע מסכת ויחנו אתם חייננסעים) בMRIKA וחוינם בMRIKA וכי, עד כאן. וכפירוש זה אין במציאות אלו רק יקר הערכ לפסל כל זולת:

ואפשר כי לפי שיש במציאות אלו האמורים בפירוש ב' ברכות, או הם היפות של חייו בשנה הראשונה קום גורת המרגלים, ב' למציאות שעשו בשכיל גורת המרגלים שלא היה בראת ה' עשות זולת מה שעשו בבי שנים, וממציאות אלו גריםים הם מערכ של אחרים, וכן שעור הכתוב אלה מסעי וגו' לפסלים, פרוש האמורים בסמוך הם למציאות קראנים ואראיכין, וכל זולת פסולין כן שלא קין אלא יסורים, להניעם במראם בתוכחות של עון המרגלים:

- מ/ס/ה*
1. **כְּלֹא נָרַא קָוֶא צָבֵג הַאֲסֹרֶת הַיְיִשְׁעִים,** גַּם וְאֵג סָאֵק אֵת הַזָּהָר אֵתְנָתָן?
 2. **בְּקֹדֶשׁ הַעֲרֵי אַחֲקָר כְּלֹא נָרַא קָוֶא צָבֵג?**
 3. **בְּקֹדֶשׁ הַסְּפִירָה אַרְסָה כְּלֹא נָרַא צָבֵג אַרְנוֹת?**
 4. **אַפִּי אַסְקָרְתָּנוּ אַכְּגָנָת?**

* * *

ב. חוספת ברכה.

פרק לג' פסוק ב':

ויכתוב משה את מוצאייהם למשיעיהם על פי ה', ואלה משיעיהם למשԶאים (*ל"ג ב'*)

רביס נטרדו בבואר לשון מוצאייהם למשיעיהם ומשיעיהם למשԶאים, ובכונת הענן. ואחشب, כי הטרדה הזאת יוצאה להם ממה שבינו בלשון מוצאייהם למשיעיהם את המקומות שיזאו לדרכם. אבל לפני זה היה צריך לומר "תוציאיהם", כמו לhalbן בפרשא (*ל"ד ד'*) והי תוציאותיה, והרבה כהנה, ולכן נראה, דלהלן "למשԶאים" כאן אין מובן יציאה לדרכם ומשיעיהם "יצא", כן אם מובן מקרים ופערעות, כמו בפ' יתרה, התלאה אשר יצאתם בדרך, וככ' וילך (*ל"א י'*) ומוצאים רעות, וביתושע (*ב' כ"ג*) יוספרו לו את כל המוציאות אותן, ובתחליהם (*ק"ט קמ"ג*) צר ומזוק מזאוני, ועוד.

וכאן מסוף הכתוב, כי משה כתוב לזכרו את כל (המורענות) המוציאות אותן בכל מסע וمسע, וכותב זה על פי ה', בהסתמכתו, ואחר כך אומר הכתוב, ואלה משיעיהם למשԶאים, לפי המאורעות שקרו להם בדרך.

ועל דרך המפרשים בלשון למשԶאים מובן יצאה נראת פרש הלשון ויכתוב משה את מוצאייהם למשיעיהם ואלה משיעיהם למשԶאים, משום דהציאת מצרים היתה בעירה לשתי מטרות, האחת — היציאה לפצצת, לצאת מצרים, והשני — ליכנס לאארץ. והנה מתחלה בעת שיצאו מצרים נגירה מסירה זו של היציאה והתחילה המטרה של הבנייה, ובזה נשכה מטרה זו עד שנגירה עלייה לאחר המאורע במרגלים להתעכב בדבר ארבעים שנה. ועל אותו זמן בטלת תכלית הבנייה ונחארכה תכלית היツיה שמקורה.

וזהו שאמור, ויכתוב משה את מוצאייהם למשיעיהם — לתכלית משיעיהם לבא לאארץ, אבל לאחר הנזירות להתעכב. שנתבטלה לנון תכלית הבנייה, ונחארכה תכלית היツיה כתוב משיעיהם למשԶאים, לתכלית היツיה מצרם. כי תכלית הבנייה נדחה לעת עתה.

מ/ס/ה

1. **אַפִּי קָזִיק הַקְּרָאִי אַגְּרֵן אַמְתָּכָב כְּלֹא נָרַא?**
2. **גַּנְמָה הַסְּפִירָה הַכְּלִינָה קָעֵן אַקְרֵב אַגְּרֵן?**
3. **אַפִּי כְּלִיאָה הַזָּהָר אַקְרֵב הַזָּהָר אַגְּרֵן הַכְּתָוקִים?**
4. **אַקְרֵב — מְאֻרָת אַתָּה — הַזָּהָר אַרְסָה גַּסְפִּילָה פָּה אֵת זָעַת כְּלָמָד הַכְּלָמָד אַתָּה חִזְקֵלָה כְּלָמָד?**

* * *

ג. לש"ד דירש.

פרק לג' פסוקים נה/, נו ; פרק לד' פסוק ב':

לשבים בעינוייכם. "שׂוֹרֵךְ" ו"שׂוֹרֵךְ" — קרוב ל"סכך" ו"סוכך" — מורה על מחיצת קוצים שנונדה לחגון ולשמורה. כז: "הנְּרִישָׁן אַתִּידְרַכְךָ בְּסִירִיסָה" (הושע ב. ח). "הסְּרִירָה מְשׁוֹבְתָה וְהִיא כְּבָעוּרָה" (ירושיה ה. ה). "כְּמַשְׁבַּת חֹזֶק" (משלי טו. יט). וזה, כמובן, משמעות הדברים: אם תקיימו בארץ את תושבייה האלילים, הם יהיו מסך המסתיר את מעשיהם האליליים; טיב המעשים האלה יהיה נעלם מבינתכם ומהשגתכם ולא תדרנו אותם לכף חוכה.

מִשְׁעָן

(ב) ארץ כנען לגבוליה. קביעה מדוקחת של גבולות הארץ חשובה גם לעניין המצוות התלויות בארץ כגון תרומות, מעשרות ושביעית, שהרי מצוות אלה נוהגו בתקופה רק במסגרת הגבולות האלה. רק אחרי שהושלם כיבוש הארץ כנען, כפי שהיא מוגדרת כאן, יכולו גם ארצות כבשות אחרות להקדש בקדושת הארץ ולהתחייב במצוות התלויות בה. ולפיכך אrets צובה ורמשק שנכבשו בידי דוד (שמואל ב' ח, ה'ו) — והקריות בשם הכללי "סוריא" — נחשבות קדושות רק מדרבקן. שהרי עדין לא הושלם כיבוש הארץ העיקרית של התורה, ואפילו ירושלים עדין לא הינה יכולה בידי ישראל. כיבושה של סוריא לא מחשב אפוא ממשימה לאומנית; הוא נקרא "כיבוש יחיד" ובשם זה הופקע מדין הקדושה. ולא עוד, אלא יש ספק גם ביחס לעבר הירדן של שני השבטים וחצי השבט: עירין אין זה מוכרע באיזו מידה עבר הירדן כלולה בעיקר קדושת הארץ (ועי' עבדה ורדה כא ע"א, ותוספות שם; ניתנן ע"ב ותוספות שם ע"א; תוספות חגינה ג ע"ב ד"ה עמן ומואב; וראה עוד פ"י לעיל טו, יח; דברים ל, ה).

הטושבים האליליים תגרור סובלנות כלפי האלילות השווה שמותם לד', טריטו ופי' שם). ואם תסכלו את האלילות ותמצאו לה צידוק בתוך הארץ, תחדלו להיות לה' לבדו, וכן תינטל זכות קיומכם בארץ ולא תהיו ראויים להגנה. וכך אשר יסיר ה' את הגנתו מעלייכם, כל ספר שופטים איננו אלא ספרו דבריהם של ההגשמה של אורה זו שלא נזהרו בה.

(ג) וזה וגוי. בסופו של דבר לא היה ראויים לארץ ה', וזה יגרש אתכם מהארץ בדרך שהיא בדעתו לגרש את העמים באמצעותכם.

ד. מיתמי. "דמה" — ראה פ"י בראשית עמ' ב. ב' מה להכיר ולהביע שדבר מסוים דומה לדבר אחר שהוא כבר בא לעולם; ולפעמים פירושו כמו כאן: לתאר לעצמו דבר שעדיין לא בא לעולם, לשווות לנגד עניינו את מה שנועד להיות, והוא אומר: להתכוון לעשות דבר.

מיסקי

1. איך מסקיים מכך: "גביים"?
2. אתהafi לך מכך או מכך לך קרם ואיך גראנץ מסכם לך?
3. איך קוראי איך מכך ממסוק לך, אתהafi לך?
4. קמיאילו ממסוק פ' מלך לך? אתהafi מכך מכך מכך?
5. אתהafi מהריך מכך מכך?

* * *

ז. רש"י.

פרק לג' פסוק ב':

לד (ב) זאת הארץ אשר תפל לכם וגוי. לפי סדרה מזוות נסנות נחירך ומן נסנות כסוכה (מלך). סולך לסתום מורי — נכווי — לוטומיס ספיק. תומר לך. מן שנכווי ולפניהם המזוות נסנות נסונ' פילם. ומדרכך פנדס מומר. ספקיל סקע'ס פליקס כל סעפה מומום מן כסומים. וכפנת לפני מסה. ממר לו, לךlein נסס עוד כפו (עי' מנתומך):

מיסקי

1. מכאן קורן מה איסוק כה"י קער' ריקאים, אתהafi מכך מכך?
2. מנה חסוקה פאלג רקדמת רפינה?
3. איך מכך אתהafi קזואה? יוכאת את אמת שגאת הארץים, אתהafi?

* * *

(ל) ועוד אחד לא יעה בוגש, סד"א הויאל ועונש דין נפשות חמור עד אחד

נאפין בו גמ"ל.

(לא) ולא תקח מושר לנפש רוחת, הרי וזה דבר שהיה בכלל כל העונשים, ולמה יצא, למדך לרוץ אין לוקחים כופר, אבל לשון ועין ורגל ייד וכוביה פצע וחברה ושאר חבלות ולטומתן בידייהם כופר, בדכתיב: אם כופר יושת עלי' ^{ט'}.

(לנ) ולא תחנייני את הארץ, כמשמעותו לשון הנחתה, לא תחנייני את הרוחחים ישביה הארץ לפרטם מן הדין הרואין להם. כי הדבר הוא יתניף וגוי, ולכן אני מוחאלכם על כן, שהרי הרוחחים שהם אנשי דמים מנהוגם לתתנייני את ישביה הארץ כדי שייחזקו עליהם. ולאין לא יטוף, וליחסבי הארץ לא יסופר.

ה. חוקוני.

פרק לה' פסוקים ל, ל'א, לג':

פרק לה' פסוקים ל, ל'א, לג':

1. מהי הסקלא מכך אותה שכרען? ומה קמיאילו ממסוק פ'?
2. איך קוראי את מאכל א"י גבאי ממסוק פ'?
3. אתהafi איך מכך מכך מכך מכך?

* * *